

Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη περιοδικών: ένα σταθερά αναπτυσσόμενο μοντέλο επιτυχίας

 Από την Γερμανία:

Στην πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη του Regensburg λειτουργεί για περισσότερα από δέκα χρόνια μια υπηρεσία για βιβλιοθήκες και ερευνητικά ιδρύματα, η οποία χρησιμοποιείται ολοένα και πιο πολύ και αποτελεί σήμερα μια από τις μεγαλύτερες τράπεζες δεδομένων ηλεκτρονικών περιοδικών παγκοσμίως.

Ενώ στον τομέα της οικονομίας το ακρωνύμιο EZB αντιστοιχεί στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στον τομέα της έρευνας και της εκπαίδευσης το εν λόγω ακρωνύμιο συνδέεται με μια υπηρεσία της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης του Regensburg, την ηλεκτρονική βιβλιοθήκη περιοδικών.

Η EZB προσφέρει μια εύκολη, δομημένη και ενιαία πρόσβαση στα επιστημονικά περιοδικά που κυκλοφορούν σε ηλεκτρονική μορφή. Δεκτά γίνονται όλα τα περιοδικά που προσφέρουν άρθρα με πλήρη κείμενα. Εν τω μεταξύ η EZB διαθέτει πάνω από 34.000 τίτλους όλων των επιστημονικών πεδίων – και αναπτύσσεται περαιτέρω: μόνο το 2007 προστέθηκαν περισσότεροι από 4.000 τίτλοι.

Το πόσο δημοφιλής έχει γίνει η εν λόγω υπηρεσία στους χρήστες φαίνεται από την επισκεψιμότητα. Πάνω από 16 εκατομμύρια επισκέψεις μόνο το 2007 αποδεικνύουν τη μεγάλη πρακτική σημασία της EZB.

Περισσότερες υπηρεσίες με τον καταμερισμό της εργασίας

Η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη περιοδικών λειτουργεί ως υπηρεσία συνεργασίας. Τα ερευνητικά ιδρύματα και οι βιβλιοθήκες που συμμετέχουν, συνεργάζονται για τη συγκέντρωση των τίτλων και έχουν από κοινού τη μέριμνα για τα στοιχεία σε μια κεντρική τράπεζα δεδομένων.

«Οι βιβλιοθήκες που συμμετέχουν σ' εμάς», εξηγεί ο Martin Scheuplein από την EZB, «έχουν πολλά online περιοδικά ως συνδρομητές. Πολλές φορές προκύπτουν προβλήματα, τα οποία γνωστοποιούνται στους χρήστες, σχετικά με το ποια περιοδικά έχουν αδειοδοτηθεί από το ίδιο το ίδρυμα.

Στην τράπεζα δεδομένων EZB έχουν κατατεθεί όλες οι πληροφορίες για τα περιοδικά και τις άδειες. Μια διαδικτυακή πύλη προσφέρει στους χρήστες άνεση σε ό,τι αφορά τις λειτουργίες έρευνας, καθώς και ένα εύκολο στην κατανόηση σύστημα σήμανσης, με το οποίο φαίνεται αν ένα άρθρο είναι ελεύθερα προσβάσιμο.

Δημιουργία ενός μοντέλου επιτυχίας

Η EZB λειτουργεί για περισσότερα από δέκα χρόνια. Η ιδέα γι' αυτήν προήλθε από την πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη του Regensburg. Με κρατικά μέσα δημιουργήθηκε τότε μια πύλη ηλεκτρονικών περιοδικών για τις βιβλιοθήκες ανώτερων σχολικών βαθμίδων της Βαυαρίας. Το 1997 έγινε η online σύνδεση.

«Το σύστημα έχει διευρυνθεί σχετικά γρήγορα», αναφέρει ο Martin Scheuplein. Η EZB δέχεται πολυάριθμα ερωτήματα από βιβλιοθήκες από όλα τα ομόσπονδα κρατίδια. Με επιχορηγήσεις της γερμανικής ερευνητικής κοινότητας (DFG) και του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Έρευνας, η EZB εξελίχθηκε σε υπηρεσία ομοσπονδιακού εύρους.

Στο μεταξύ, στο εν λόγω πρόγραμμα συνεργασίας συμμετέχουν περισσότερες από 430 βιβλιοθήκες από το εσωτερικό και το εξωτερικό. Ως επί το πλείστον, πρόκειται για γερμανικά ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και συναδέλφους από την Αυστρία, την Τσεχία, τη Σλοβακία, την Ελβετία, την Ιταλία, την Κροατία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και τις ΗΠΑ, που εργάζονται στο πλαίσιο της EZB.

Συνεπακόλουθες εξελίξεις για τους χρήστες

Η επιτυχία του προγράμματος δεν κουράζει τους αρμοδίους στο Regensburg. Η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη περιοδικών οργανώνεται και επεκτείνεται συνεχώς με βάση τις απαιτήσεις των χρηστών.

Εκτός από την ενσωμάτωση νέων λειτουργιών αναζήτησης, πρόσφατα επιτεύχθηκαν προσαρμογές σε νέους τύπους αδειών. «Πριν από δέκα χρόνια κάθε βιβλιοθήκη είχε τις δικές της άδειες, οι οποίες αποδεικνύονται μέσω της EZB», αναφέρει ο Scheuplein. «Στο μεταξύ υπάρχουν διαφορετικές δυνατότητες αδειοδότησης. Για παράδειγμα, οι λεγόμενες κοινοπραξίες στις οποίες οι βιβλιοθήκες ενώνονται και αγοράζουν πακέτα αδειών. Ένα άλλο παράδειγμα αποτελούν οι εθνικές άδειες της DFG. Γι' αυτά τα νέα είδη αδειών έχουμε δημιουργήσει λειτουργικές προεκτάσεις στην EZB – προκειμένου να δημιουργείται όσο το δυνατόν μικρότερος όγκος εργασίας για τις βιβλιοθήκες».

Καλές προοπτικές για περαιτέρω δικτύωση

Επιπλέον οι συνεργάτες της EZB δραστηριοποιούνται στη δικτύωση του συστήματός τους με άλλες ψηφιακές προσφορές βιβλιοθηκών. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε μια ψηφιακή πύλη, με την οποία παρέχεται η δυνατότητα συνδέσμου της EZB με άλλες βάσεις δεδομένων. Επομένως, σε πολυάριθμους καταλόγους βιβλιοθηκών, σε ειδικές τράπεζες δεδομένων, καθώς και στη διεπιστημονική πύλη *vascoda*, υπάρχει ένας σύνδεσμος με μια ενδιάμεση σελίδα της EZB, ο οποίος παρέχει ενημέρωση για τα δικαιώματα πρόσβασης και καταλήγει στο επιθυμητό άρθρο του περιοδικού.

Αυτή τη στιγμή, στο Regensburg υπάρχει έντονη ενασχόληση με το προωθούμενο από την DFG πρόγραμμα συνεργασίας με την τράπεζα δεδομένων περιοδικού τύπου (ZDB) στο Βερολίνο, το έγκυρο όργανο για τα περιοδικά στη Γερμανία. Σκοπός του εν λόγω προγράμματος είναι η ανάπτυξη ενός προϊόντος με το οποίο μπορεί να διερευνηθεί η διαθεσιμότητα τόσο για τα έντυπα, όσο και για τα ηλεκτρονικά περιοδικά. Ως εκ τούτου, ο χρήστης θα πρέπει σαφώς να έχει ταχύτερη ενημέρωση απ' ό,τι μέχρι τώρα για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να γίνει συνδρομητής περιοδικών – ανεξαρτήτως αν είναι διαθέσιμα στο ερευνητικό ίδρυμα ως online τεκμήρια ή σε έντυπη μορφή.

Τα ηλεκτρονικά περιοδικά θα πρέπει να αγοράζονται ακριβά από τις βιβλιοθήκες. «Στο μεταξύ οι αδειοδοτήσεις στο πλαίσιο της EZB, θα μπορούσαν να αντιστοιχούν σε αξία πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ», εκτιμά ο Scheuplein. Υπομειδώντας προσθέτει: «Το εν λόγω ποσό αποτελεί επομένως μόνο ένα μέρος του συνολικού ημερήσιου ποσού της EZB, αλλά εργαζόμαστε αποτελεσματικότερα γι' αυτό. Ενώ στη Φρανκφούρτη απασχολούνται περισσότεροι από 1000 εργαζόμενοι στο πεδίο του

ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου, υπάρχουν στην υποδομή μας μόνο τέσσερις θέσεις εργασίας, ένας εξυπηρετητής υψηλής απόδοσης, ορισμένα στοιχεία λογισμικού και πολλές δημιουργικές ιδέες».

Dagmar Giersberg
εργάζεται ως ελεύθερη δημοσιογράφος στη Βόννη

Μετάφραση: Edda Webels
Copyright: Goethe-Institut, Online-Redaktion
Synergasia, 01/2009